OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

GROSZ DO GROSZA

WARSZAWA 1927

№ 5. Dnia 13 marca 1927 r. Rok III.

TREŚĆ:

Cena egz. 1.40.

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

GROSZ DO GROSZA

WARSZAWA 1927

№ 5. Dnia 13 marca 1927 r. Rok III.

Związek Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dn. 17 lutego 1927 r. Nr. B.P. 1793/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod № 69 stowarzyszenie p. n. „Związek Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności".

Warszawa, dn. 17 lutego 1927. Komisarz Rządu na m. st. Warszawę (—) **Wł. Jaroszewicz.**

I. Cele, nazwa i siedziba.

§ 1.

W celu popierania działalności i rozwoju Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności oraz dokonywania rewizji biur i księgowości tychże Kas, tworzy się w Warszawie stowarzyszenie pod nazwą: „Związek Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności".

§ 2.

Związek jest osobą prawną, może zawierać umowy i zaciągać zobowiązania.

Siedzibą Związku jest m. st. Warszawa.

Działalność Związku obejmuje cały teren Rzeczypospolitej Polskiej, z zachowaniem miejscowych przepisów o stowarzyszeniach.

Związek może otwierać oddziały okręgowe na mocy uchwał Walnego Zgromadzenia i na zasadach przez to Zgromadzenie ustalonych.

II. Czynności Związku.

§ 3.

Do zakresu działania Związku należy z zachowaniem obowiązujących przepisów prawnych:

a) współdziałanie w organizowaniu Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności,

b) popieranie wszelkich interesów i potrzeb Kas Oszczędności należących do Związku,

c) pośrednictwo informacyjne w interesach i na życzenie Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności, należących do Związku przed wszystkiemi władzami, urzędami, ciałami ustawodawczemi, instytucjami i Związkami publicznymi i prywatnymi,

d) dokonywanie stałych i dorywczych rewizyj biur i księgowości Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności oraz udzielanie wszelkich porad i instrukcyj dotyczących prowadzenia tych Kas, udoskonalenia ich urządzeń i pracy,

e) ułatwianie obiegu kapitałów pomiędzy związkowemi Kasami i pośredniczenie w lokowaniu tychże kapitałów,

f) propagowanie idei oszczędności i znaczenia Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności dla gospodarstwa społecznego i Państwa, ewentualnie przez wydawanie własnego czasopisma.

§ 4.

Dla urzeczywistnienia zamierzonych prac zorganizowane będzie przy Zarządzie Związku Biuro

oraz ustanowieni będą specjalni rewidenci i instruktorzy.

Czynności pod lit. „e" § 3 niniejszego Statutu wskazane, prowadzenie Biura i inne prace Związku mogą być powierzone, na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia, jednej z Instytucyj Kredytu Komunalnego.

III. Fundusze Związku.

§ 5.

Fundusze Związku powstają:

1) z wpisowego, które wpłaca każdy członek Związku w kwocie 100 złotych,

2) ze składek rocznych wpłacanych przez członków, w wysokości ustalanej przez Walne Zgromadzenie od 100 do 1000 złotych wpłacanych kwartalnie z góry.

Składki te Walne Zgromadzenie ustanawia w pewnym stosunku do wkładów i zysków danej Kasy w ostatnim roku bilansowym.

3) z subwencyj i darowizn,

4) z dochodów za publikacje, lub świadczenia udzielane poszczególnym członkom (rewizje, instrukcje i t. p.). Za zgodą Walnego Zgromadzenia mogą być tworzone fundusze na specjalne cele przeznaczone.

Przechowywanie funduszów Związku, lokowanie ich i wydatkowanie ustali regulamin, uchwalony przez Zarząd Związku.

IV. Członkowie Związku.

§ 6.

Członkiem Związku może być każda Komunalna Kasa Oszczędności Miejska lub Powiatowa, względnie odpowiedni Związek Komunalny Powiatowy lub Miejski, o ile Kasa Oszczędności nie posiada oddzielnej osobowości prawnej.

Członków przyjmuje Zarząd Związku na podstawie pisemnego zgłoszenia, opartego na odpowiedniej uchwale Władz Kasy Oszczędności, względnie Związku Samorządowego.

§ 7.

Członkowie Związku mają obowiązek stosowania się do niniejszego Statutu i wszelkich uchwał i zarządzeń Władz Związku, powziętych zgodnie ze Statutem.

Uchwały Walnych Zgromadzeń członków Związku powzięte zgodnie z niniejszym Statutem są obowiązujące dla mniejszości i dla nieobecnych na Zebraniu członków.

§ 8.

Członkowstwo ustaje na skutek:

a) dobrowolnego wystąpienia na mocy pisemnego zgłoszenia,

b) wykluczenia członka mocą uchwały Walnego Zgromadzenia:

1) w razie niestosowania się do przepisów Statutu oraz uchwał i zarządzeń Władz Związku (§ 7 niniejszego Statutu);

2) w razie działania na szkodę Związku;

3) w razie niepłacenia składek w terminach określonych w § 5.

Ustępujący, względnie wykluczeni członkowie winni uiścić składki należne od nich do końca bieżącego roku sprawozdawczego. Do majątku Związku żadnego prawa nie mają. Ustępujący na własne żądanie winni swoje wystąpienie zgłosić conajmniej na 3 miesiące przed końcem roku sprawozdawczego.

V. Władze Związku.

§ 9.

Władzami Związku są:

A) Walne Zgromadzenie,

B) Zarząd,

C) Komisja Rewizyjna.

A) Walne Zgromadzenie.

§ 10.

Walne Zgromadzenie składa się z delegatów Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności, względnie Związków Samorządowych, należących do Związku w charakterze jego członków.

Każdy członek Związku deleguje jednego przedstawiciela z prawem do jednego głosu.

Dla prawomocności uchwał Walnego Zgromadzenia konieczna jest obecność przedstawicieli przynajmniej połowy członków.

W razie braku połowy członków, zwołuje się Walne Zgromadzenie w drugim terminie nie później jak na 20-y dzień po pierwszym terminie. Drugie Zgromadzenie będzie ważne, a uchwały jego prawomocne bez względu na ilość obecnych członków, z zastrzeżeniem, że na drugiem Zgromadzeniu mogą być rozpatrywane i decydowane tylko te sprawy, które wniesione były do porządku dziennego pierwszego Zgromadzenia.

W Walnych Zgromadzeniach z głosem doradczym mogą brać udział dyrektorowie i prezesi Zarządów Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności chociażby nie byli delegatami instytucyj, które na Walnem Zgromadzeniu reprezentują, oraz delegaci tej Instytucji Kredytu Komunalnego lub Banku, który zgodnie z § 4 niniejszego Statutu, będzie w stałym stosunku ze Związkiem.

§ 11.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbywa się raz do roku, najpóźniej w kwietniu, dla rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania i bilansu za rok ubiegły, uchwalenia budżetu i programu prac na rok następny, wyboru Władz Związku i decydowania spraw, które zgodnie ze Statutem będą przedłożone przez Zarząd.

Nadzwyczajne Zgromadzenia zwołują się na mocy uchwały Zarządu, Komisji Rewizyjnej, lub żądania złożonego conajmniej przez 1/5 część członków; żądanie zwołania Zgromadzenia winno zawie-

rać szczegółowe przedstawienie spraw, które mają być rozważane na tem Zgromadzeniu.

Zwołanie Nadzwyczajnego Zgromadzenia na żądanie Komisji Rewizyjnej lub 1/5 części członków winno nastąpić nie później, jak w ciągu jednego miesiąca.

Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd przez ogłoszenie w „Monitorze Polskim" oraz pisemne zawiadomienia, rozsyłane do wszystkich członków conajmniej na dwa tygodnie przed terminem Zgromadzenia. W ogłoszeniu i zawiadomieniach winien być podany porządek obrad oraz wskazane miejsce, data i godzina Zgromadzenia

W razie potrzeby zwołania Zgromadzenia w drugim terminie uczynione będzie jedynie odpowiednie ogłoszenie w „Monitorze Polskim".

§ 12.

Walne Zgromadzenia zagaja Prezes Zarządu lub jego Zastępca.

Prezydjum Zgromadzenia składające się z Przewodniczącego, jego Zastępcy i Sekretarza wybiera Zgromadzenie z pośród obecnych delegatów, nienależących do Władz Związku.

Zgromadzenie może rozważać i decydować tylko sprawy wniesione na porządek dzienny.

Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego.

Uchwały w sprawach dotyczących zmian Statutu, likwidacji Związku, oraz wykluczenia członków ze Związku, wymagają większości conajmniej 3/4 głosów obecnych delegatów na Zgromadzeniu.

Wybory Władz Związku odbywają się za pomocą tajnego głosowania. Wszelkie inne sprawy decydowane być mogą głosowaniem jawnem; na wniosek conajmniej 5-u członków winno być przeprowadzone tajne głosowanie.

Uchwały Walnego Zgromadzenia winne być protokułowane z oznaczeniem jaką większością głosów są powzięte.

Protokuł winien być podpisany przez Prezydjum Zgromadzenia oraz conajmniej 2-ch obecnych na Zgromadzeniu delegatów.

§ 13.

Walne Zgromadzenie rozstrzyga wszelkie sprawy wniesione przez Zarząd.

W szczególności do obowiązków Zgromadzenia należy:

a) ustalenie liczby członków Zarządu (§ 14);

b) wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;

c) zatwierdzenie rachunków i sprawozdań za rok ubiegły, oraz budżetu na rok następny;

d) decydowanie o zaciągnięciu pożyczek na potrzeby Związku;

e) kupno nieruchomości dla potrzeb Związku, ich obciążenie i sprzedaż;

f) zmiany Statutu i likwidacja Związku.

Wszelkie sprawy na Walne Zgromadzenie wnosi Zarząd wraz ze swymi wnioskami.

Zarząd obowiązany jest przedstawić Zgromadzeniu wniosek złożony mu conajmniej przez 2-ch członków Związku najpóźniej na tydzień przed Zgromadzeniem.

B) Zarząd.

§ 14.

Zarząd składa się z 5—9 członków, oraz 3—5 zastępców wybieranych przez Walne Zgromadzenie bezwzględną większością głosów na trzy lata z pośród delegatów upoważnionych do uczestniczenia w Zgromadzeniu.

Co roku ustępuje 1/3 część członków, początkowo w drodze losowania, a następnie w drodze

---

(c. d.)

Historja Bankowości w zarysie.

III okres historji nowożytnej.

Nowy bodziec otrzymało życie europejskie od czasów wypraw krzyżowych. Wojny te wyprowadziły je ze stanu rutyny i zastoju, w którym znajdowało się ono dzięki feudalizmowi i zamkniętemu bytowi gospodarczemu.

Pomimo, iż od XI i XII wieku stosunki handlowe pomiędzy krajami europejskimi zaczynają się rozwijać, panowanie przywilejów i monopolów w handlu, tudzież organizacja cechowa w rzemiośle nie pozwalały się rozwijać inicjatywie prywatnej i przedsiębiorczości osobistej.

Dopiero w epoce historji nowożytnej zaczyna się zwolnienie handlu od oków średniowiecznych i zaczyna odbywać się przekształcanie form życia ekonomicznego.

Wpłynęły na to różne czynniki: natury społecznej, politycznej, a przedewszystkiem dokonane na przełomie wieków średnich i historji nowożytnej odkrycia geograficzne, stanowiące zdarzenie olbrzymiej doniosłości światowej.

Zasługa zapoczątkowania tych odkryć należy się Portugalczykom, a nasamprzód ich królewiczowi Henrykowi zwanemu Żeglarzem.

W r. 1419-tym żeglarze portugalscy przepłynęli około przylądka afrykańskiego Nun do grupy wysp Madery, a w r. 1434-ym przekroczyli równik, poczytywany do owej pory za jakąś, nie dającą się przebyć, listę ognistą. Zatem poszło odkrycie Przylądka Dobrej Nadziei (1486) i nareszcie drogi morskiej do Indji przez Vasco de Ganca w r. 1498-ym.

Tymczasem już w r. 1492-im Krzysztof Kolumb z trzema hiszpańskimi Karawelami przepłynął przez Atlantyk i odkrył „Indje" Zachodnie, czyli właściwie Amerykę, nie domyślając się rzeczywistej wartości swego odkrycia. Zagadkę tę rozwiązał Portugalczyk w służbie hiszpańskiej, Magelhaens, przepłynąwszy około Ziemi Ognistej i Atlantyku na ocean Wschodni ku znanym już wodom Azji. Zrozumiano wtedy, że Ameryka jest Nowym Światem

starszeństwa wyborów. Ustępujący członkowie mogą być obrani ponownie.

Zarząd wybiera corocznie ze swego grona Prezesa i jego Zastępcę.

Członkowie Zarządu, którzy w czasie piastowania mandatu przestaną być delegatami Zarządu Kas Oszczędności, względnie Związków Samorządowych, pozostają na swych stanowiskach w Zarządzie Związku do najbliższego Walnego Zgromadzenia, które wybiera nowego członka Zarządu, względnie zastępcę, na czas do końca kadencji ustępującego.

W razie dobrowolnego ustąpienia członka zarządu przed upływem 3-ch letniego terminu, wchodzi na jego miejsce do końca kadencji zastępca, który otrzymał największą ilość głosów.

Zastępcy wybierani są co 3 lata, jeżeli liczba ich nie uległa przedtem zmianie, w przeciwnym razie wybory uzupełniające zastępców odbywają się na najbliższem Walnem Zgromadzeniu.

§ 15.

Posiedzenia Zarządu zwołuje Prezes, względnie jego Zastępca, w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak jak raz na 3 miesiące, zawiadamiając członków Zarządu o terminie i miejscu posiedzenia listownie przynajmniej na tydzień przed posiedzeniem.

Uchwały Zarządu są prawomocne, gdy są powzięte w obecności conajmniej połowy członków, w tej liczbie Prezesa lub jego Zastępcy.

Uchwały na Zarządzie zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości decyduje głos Przewodniczącego.

Uchwały Zarządu winne być protokułowane i podpisane przez Przewodniczącego i przynajmniej 2-ch obecnych na posiedzeniu członków.

Członkowie Zarządu otrzymują djety za posiedzenia według norm uchwalonych przez Walne Zgromadzenie, a zamiejscowi również zwrot kosztów podróży w rzeczywistej ich wysokości, stwierdzonej przez Zarząd.

§ 16.

Zarząd nadaje kierunek działalności Związku, prowadzi wszystkie jego interesy, zarządza majątkiem i decyduje wszystkie sprawy, które nie są zastrzeżone do wyłącznej kompetencji Walnego Zgromadzenia.

W szczególności do obowiązków Zarządu należy:

a) prowadzenie Biura i rachunkowości Związku, zgodnie z przepisami prawnymi i przyjętymi zwyczajami;

b) mianowanie i uwalnianie Kierownika Biura Związku, rewidentów, instruktorów i urzędników, zawieranie z nimi umów, określanie wysokości wynagrodzeń i ustalanie regulaminu dla prac biurowych i rachunkowości. Mianowanie i uwalnianie pracowników nie mających upoważnienia do podpisu za Związek, Zarząd może przekazać Prezesowi.

Uwaga: Prowadzenie Biura i rachunkowości, jak również wykonywanie innych czynności Związku może być przez Zarząd powierzone jednej z instytucyj Kredytu Komunalnego (§ 4 nin. Statutu) na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia;

c) przedstawianie Walnemu Zgromadzeniu do zatwierdzenia rachunków i sprawozdania z czynności Związku za rok ubiegły, oraz programu działalności i budżetu wydatków na rok następny;

d) opracowywanie regulaminów, dotyczących sposobów i zakresu dokonywanych rewizyj Kas Oszczędności i udzielanych im instrukcyj i świadczeń;

e) rozpatrywanie wszelkich spraw, podlegających wniesieniu na Walne Zgromadzenie;

f) uchwały dotyczące przesuwania pozycyj budżetowych;

---

i badanie jej stało się celem żeglarzy innych narodów.

Wobec takiego rozszerzenia widowni, handel stał się powszechnym, światowym, a morze Śródziemne straciło dawne znaczenie, tembardziej, że na jego brzegach rozsiadła się wroga cywilizacji europejskiej potęga Turków (1453) i korsarzy afrykańskich Barbaresków.

Odkrycie drogi morskiej do Indji zmieniło kierunek ruchu towarów wschodnich. Zaczęto je obecnie ładować na okręty i przewozić bez przeładunku bezpośrednio do miast europejskich. Morze śródziemne z rzeczypospolitemi włoskiemi traci swoje zasadnicze znaczenie, a na jego miejsce wyłania się ocean Atlantycki ze swojemi miastami nadmorskiemi. Prawie cały handel przechodzi z rąk włoskich do Hiszpanów i Portugalczyków, a później do Holendrów i Anglików. Żegluga przybrzeżna zastąpiona zostaje przez oceanową, handel lądowy przez morski. Rynki zbytu rozszerzają się i handel średniowieczny o charakterze miejscowym, staje się międzynarodowym.

Nadzwyczajne rozszerzenie się stosunków handlowych otworzyło szerokie widnokręgi handlowi europejskiemu. Ze zniżką cen materjałów surowych, dostarczanych ze Wschodu i Ameryki, przemysł mógł zacząć wytwarzać tańsze wyroby, których znaczna ilość zostaje spieniężana w nowo odkrytych krajach. Powiększają się rozmiary przemysłu w Europie i jednocześnie zwiększa się specjalizacja zajęć i podział pracy.

Gospodarstwo naturalne wieków średnich, którego wszystkie potrzeby były zaspakajane własnemi siłami i środkami, zostaje wyparte przez gospodarstwo pieniężne, oparte na podziale zajęć.

Istota tego gospodarstwa pieniężnego polega na tem, że każdy poświęca swoje siły na produkcję jednego jakiegoś towaru. Przygotowane przez siebie towary, zamienia na pieniądze, a następnie zaspakaja swoje potrzeby drogą kupna za osiągnięte pieniądze potrzebnych przedmiotów.

Do rozwoju gospodarstwa pieniężnego przyczynił się napływ do Europy metali szlachetnych.

Społeczeństwo starożytne miało do swego użytku niewielką ilość złota i srebra, wydobywanego jedynie w Azji Zachodniej, Afryce i Europie.

Inwazja barbarzyńców w początkach wieków średnich wywołała zniknięcie części tej ilości krusz-

g) rewizja Kas, biurowości i rachunkowości Związku w każdym czasie.

Wszelkie akta, zobowiązania, umowy, zlecenia, pełnomocnictwa i t. p. dokumenty winny być podpisywane przez 2-ch członków Zarządu, w tem Prezesa lub jego Zastępcy.

Zwykła korespondencja informacyjna może być podpisywaną przez Prezesa lub jednego z członków Zarządu, lub też wreszcie przez osobę do tego przez Zarząd upoważnioną.

Prezes Zarządu, względnie jego Zastępca, reprezentują Związek na zewnątrz wobec wszelkich osób i instytucyj.

Zarząd uchwala regulamin dla swych czynności.

C) Komisja Rewizyjna.

§ 17.

W celu sprawdzenia sprawozdania i rachunków rocznych, Walne Zgromadzenie wybiera corocznie bezwzględną większością głosów, na zwykłem swem Zgromadzeniu, z pośród przedstawicieli członków Związku, Komisję Rewizyjną złożoną z 3-ch osób. Komisja Rewizyjna ma prawo przeglądać wszelkie dokumenty i księgi Związku i żądać od Zarządu wszelkich informacyj i wyjaśnień.

Dla czynności rewizyjnych dostateczną jest obecność przynajmniej 2-ch członków. Protokuły z dokonanej rewizji Komisja przedstawia Zarządowi i najbliższemu Walnemu Zgromadzeniu.

Członkowie Komisji otrzymują djety za posiedzenia według norm uchwalonych przez Walne Zgromadzenie, a zamiejscowi również zwrot kosztów podróży w rzeczywistej ich wysokości, stwierdzonej przez Zarząd.

VI. Rachunkowość i sprawozdanie.

§ 18.

Rokiem sprawozdawczym jest rok kalendarzowy.

Roczne sprawozdanie łącznie z bilansem, projektem budżetu i wnioskami Zarządu winny być przesłane wszystkim członkom najpóźniej na 2 tygodnie przed zwyczajnem Walnem Zgromadzeniem.

VII. Likwidacja Związku.

§ 19.

Likwidację Związku może uchwalić Walne Zgromadzenie zgodnie z § 13 niniejszego Statutu.

Dla przeprowadzenia uchwalonej likwidacji Walne Zgromadzenie wybiera Komisję Likwidacyjną złożoną z 5-u osób, ustala termin i sposób likwidacji oraz przeznaczenie pozostałego majątku Związku.

VIII. Przepisy ogólne.

§ 20.

Ogłoszenia Związku winny być zamieszczane w „Monitorze Polskim".

W wypadkach nieprzewidzianych niniejszym Statutem Związek kieruje się przepisami obowiązujących Ustaw i rozporządzeń.

Założyciele Związku:

(—) St. Okulicz — Przewodn. Wydz. Pow. w Warszawie.

(—) F. Gajewski—Delegat Zarządu Kasy Oszczędn. pow. Skierniewickiego.

(—) Jan Chomicz — Prezes Zarządu Kasy Oszczędności pow. Lubelskiego.

---

ców szlachetnych. Królowie i książęta chrześcijańscy, w celu wytworzenia skarbu dla swych celów, wycofali część pieniędzy z obiegu Wskutek tego przez przeciąg 7-miu wieków środki płatnicze były bardzo rzadkie w Europie i ztąd wytworzyła się drożyzna przedmiotów najpierwszej potrzeby. Srebro, które stanowiło większą część monet obiegowych, nabrało znacznej wartości. Ilość tego kruszcu drogiego zaczęła się stopniowo zwiększać z chwilą gdy zaczęto eksploatować dawniejsze i nowe kopalnie: Chemnickie i Kramnickie na Węgrzech. w Harcu, Schneeber w Saksonji, Brixsen w Tyrolu, Siderscapos w Macedonji, wreszcie w Hiszpanji, Szwecji i Norwegji.

W chwili odkrycia kopalń amerykańskich, istniejące złoto i srebro w świecie oceniają na 85.661 500 kilogramów, przedstawiających wartość 45.110 miljonów franków, z których około 18½ mil. kilogram. albo 15 miljardów franków użyte były jako środki wymiany. W powyższej ilości metali drogocennych złota było 8.369.000 kilogr., wartości 30 miljonów franków.

Stosunki z gruntu się zmieniły, gdy złoto i srebro zaczęło napływać z Ameryki.

Zdobycie Meksyku zwiększyło ten zapas o 14 tys. kilogr. złota i srebra, pochodzącego z Meksyku, a następnie o 70 tys. kilogr. rocznie do czasu odkrycia kopalń w Potosi w Peru (obecnie w Boliwji).

Wprawdzie w tymże czasie Europa zmniejszyła swoją produkcję o mniej więcej 9 tysięcy kilogr. z powodu porzucenia kopalń hiszpańskich, wywołanego rozporządzeniem Karola V-go, który w ten sposób chciał zmusić swych poddanych do udawania się do Meksyku i Peru w celu eksploatowania tamtejszych kopalń, uważanych za niewyczerpalne.

Pomimo więc niedokładności przyrządów, któremi posiłkowano się przy wydobywaniu metali i rabunkowych systemów, ilość drogich metali, zwiększył się istniejący ich zapas. Zapas złota w Europie w wieku XVI-tym oceniają na 320 mil. rubli. Od 1501 — 1600 wydobyto złota w Ameryce i Europie za 556 mil. rubli, od 1601 — 1700 za 714 miljonów, od 1701 – 1800 za 2070 miljonów. Znaczne powiększenie się ilości metali szlachetnych na rynkach europejskich wywołało stanienie pieniędzy i podrożenie wszystkich towarów oraz płacy zarobkowej

Ruch kursów akcyj w lutym 1927 r. na giełdach Warszawskiej, Lwowskiej, Krakowskiej i Poznańskiej.

Rozpoczęta w styczniu r. b. wybitna zwyżka kursów akcyj kontynuowała się i w lutym z jeszcze większym rozmachem.

Z kontrolowanych przezemnie najpopularniejszych akcyj tylko 2 straciły na kursie: Poznańska Spółka drzewna zeszła z 55 gr. na 50 gr. i Bank Polski ze 111 do 100,50 zł., lecz tę ostatnią stratę równoważy prawie całkowicie wypłacona w lutym dywidenda w kwocie 10 zł.

Dwie akcje pozostały bez zmiany, a mianowicie Zgierz i Browary Grodziskie.

Wszystkie inne akcje zwyżkowały, a mianowicie:

Bank Dyskontowy z 12,75 na 13,20, Handlowy z 4,35 na 5,55, Zachodni z 2,35 na 3,17, Akc. Hipoteczny z 0,77 na 0,86, Polski Przemysłowy z 0,16 na 0,21, Przemysłowców w Poznaniu z 1,00 na 1,30, Związku Spółek Zarobkowych z 9,00 na 13,00 i Kwilecki i Potocki z 4,80 na 6,25.

Akcje Spółek przemysłowych i handlowych podniosły się: Kijowski z 0,27 na 0,31, Spiess z 57,00 na 70,00. Elektryczność z 52.00 na 88,00, Brown Boveri z 1,60 na 2,60, Siła i Światło z 47,50 na 98,00, Czersk z 0,44 na 0,68, Częstocice z 1,65 na 2,30, Gosławice z 46,00 na 56,00, Michałów z 0,32 na 0,53, Warsz Tow. fabryk cukru z 3,95 na 4,50, Firlej z 34,00 na 62,00, Łazy z 0,20 na 0,31, Warsz. Tow. Węgla z 90,00 na 91,00, Polska Nafta z 0,30 na 0,40, Nobel z 3,05 na 3,60, Lilpop z 20,60 na 23.00, Modrzejów z 6,80 na 7,55, Ostrowiec z 14,00 na 18,00, Parowozy z 0,59 na 0,97, Pocisk z 2,10 na 2,40, Rudzki z 1,50 na 1,64, Starachowice z 2,70 na 2,82, Ursus z 1,70 na 2,35, Zawiercie z 18,75 na 39,00, Żyrardów z 14,00, na 18,50, Borkowski z 1,65 na 2,32, Syndykat Rolniczy z 2,00 na 2,40, Haberbusch z 85,50 na 95,00, Spirytus z 2,30 na 3,45, Transport i Żegluga z 0,20 na 0,30, Ćmielów z 0,26 na 0,30, Zieieniewski z 16,00 na 18,25. Trzebinia fab. maszyn z 0,36 na 0,59, Górka z 25,00 na 30,50, Siersza Górnicza z 3.85 na 4,00, Niemojewski z 0,42 na 0,50, Azot z 0,52 na 0,72, Piasecki z 13,60 na 13,85, Browary Lwowskie ze 113,50 na 124,00, Chodorów ze 114,00 na 117,00, Chybie, z 5,75 na 6,00, Gazelina z 28,50 na 28,85, Cikos z 42,00 na 51,00, Tespy z 16,00 na 22,75, Cegielski z 24,00 na 37,00, C. Hartwig z 25,00 na 29,00, Hartwig i Kantorowicz z 3,75 na 4,00, Herzfeld Victorius z 30,00 na 37,00, Lubań ze 130— na 140,— Roman May z 57,— na 61,— Unja z 9,— na 9,80 i Wytwórnia Chemiczna z 0,65 na 70.

Przeciętna zwyżka w lutym akcyj bankowych wynosi 21%, a akcyj przemysłowych—29% w stosunku do kursów z dn. 31 stycznia r. b., w stosunku zaś do kursów z dn. 31.XII 1924 r. przeciętna zwyżka akcyj bankowych wynosi 52%, a akcyj przemysłowych 77%, względnie wszystkich akcyj razem wziętych — 73%. Jeżeli jednak uwzględnić, że kursy z lutego r.b. są wyrażone w złotych obiegowych, a kursy z 31.XII 1924 r. w złotych w złocie i że te ostatnie są więcej warte od obiegowych o 72,5%, to od czasu załamania się złotego obecne przeciętne kursy akcyj, wyrażone w złocie, poraz pierwszy doszły do poziomu z dn. 31 grudnia 1924 r.

Inż. Józef Jaskólski.

Gdy w wiekach średnich ceny towarów odznaczały się stałością i podlegały nieznacznym wahaniom, w ciągu 50 — 60 lat podniosły się o pięć, sześć razy, a w niektórych wypadkach dziesięciokrotnie.

Naprzykład cena pszenicy w Anglji wynosiła w 13, 14 i 15-tym wieku około 5 — 6 szylingów za kwarter. W połowie 16-go podniosła się do 8 szylingów, po upływie około 25 lat wynosiła już 22 szylingi, a w końcu 16-go wieku doszła do 40 szylingów. Płaca zarobkowa wyrobnika w Anglji wynosiła 1 do 1½ szyl. tygodniowo w wieku 14-tym, a w wieku 16-tym doszła już do 2½ szyl.

Jednocześnie podniosły się we wszystkich państwach podatki pięciokrotnie i więcej.

Odkrycie więc Ameryki wywołało zasadniczy przewrót w cenach wszystkich towarów.

Podrożenie towarów musiało zwrócić na siebie uwagę całego ówczesnego społeczeństwa. We współczesnych dziełach znajduje się mnóstwo skarg na drożyznę życia i próby, zazwyczaj nieudane, wyjaśnienia tego zjawiska. Olbrzymi impuls, wywołany nowemi odkryciami i zmianami w życiu ekonomicznem, odbił się i na całem życiu duchowem narodów europejskich.

Epoka 16-go wieku nosi nazwę epoki odrodzenia. W związku z zainteresowaniem się światem starożytnym, w nauce, sztuce, prawie, — wszędzie słowem, daje się zauważyć niezwykłe ożywienie i podniesienie ducha. Olbrzymie znów znaczenie, jakie metale szlachetne mają w życiu ekonomicznem narodów, daje powód do upatrywania w nich pewnej siły mistycznej. Dwa bowiem olbrzymiej doniosłości zdarzenia w dziejach ludzkości nastąpiły niezwłocznie po stopniowem zmniejszeniu lub zwiększeniu ilości obiegających wspołeczeństwie pieniędzy. Upadek Rzymu, który przez czas długi objaśniano niewolnictwem, brakiem uczuć ludzkich i upadkiem obyczajów, wywołany został w rzeczywistości głównie przez zmniejszenie się wydobywania złota i srebra w Grecji i Hiszpanji. Odrodzenie się ludzkości ze stanu upadku, wywołanego powyższą przyczyną, spowodowane zostało przeciwnym zbiegiem okoliczności, a mianowicie odkryciem Ameryki, które potroiło roczną ilość wydobywanych kruszców szla-

ORGANIZACJA KAPITAŁU ZAGRANICĄ

Kasy Oszczędności w Grecji.

Ludność Grecji składa swoje oszczędności w następujących instytucjach: w bankowych kasach oszczędności, pocztowych kasach oszczędności oraz w kasach miejscowych towarzystw rolniczych. Wszystkie banki w Grecji posiadają t. zwane sekcje kas oszczędności. Przyjmując oszczędności w sekcji, bank przeciętnie oprocentowuje złożone wkłady na 4%, maximum złożonego wkładu sekcja określa na 5000 drachm. Aby ułatwić składanie oszczędności, sekcje przyjmują również i dewizy obce. Jako zasada przyjęte zostało, że składający może posiadać tylko jedną książeczkę wkładową wystawioną na jego nazwisko. Kasy oszczędności chcąc przyjść z pomocą rodakom swoim zamieszkałym na obczyźnie, przyjmują wkłady za pomocą korespondencji. Ateński bank otworzył oddział swój w New-Jorku, który wyłącznie zajmuje się przyjmowaniem wkładów oszczędnościowych. W Grecji instytucje oszczędnościowe powstały w 1915 r. na przyłączonej zaś do Grecji wyspie Krecie, od roku 1902 istniały już pocztowe kasy oszczędności. W chwili obecnej przeszło 220 oddziałów pocztowych przyjmuje wkłady oszczędnościowe, określając wkład nie zwyż 10.000 drachm, przy oprocentowaniu 5%. Wkłady nie przekraczające 2000 drachm, nie podlegają aresztom.

Pocztowe kasy oszczędności od swego powstania nagromadziły 112,545,254 wkładów, 65,872,584 ubezpieczeń, emitowały 51,788 książeczek oszczędnościowych z których 3584 zostało wycofane. Propadanda oszczędności polega na plakatach, ulotkach, ogłoszeniach w dziennikach, odczytach i t.p., równocześnie przyznawane są specjalne premje dla tych urzędników pocztowych, którzy potrafili zainteresować i skooptować nowego członka dla kasy oszczędności. Pocztowe kasy oszczędności wkłady swoje umieszczają w bonach skarbowych i innych papierach państwowych, które przynoszą 7%. Różnica między wypłacanym procentem od wkładów, a osiągniętym z lokaty, pozwoliła na stworzenie kapitału rezerwowego wysokości 5 miljonów drachm. Ubiegły okres wkładów wynosi 500 miljonów drachm, w przybliżeniu 200 miljonów lirów włoskich. Cyfra ta na 6 miljonów mieszkańców, z których półtora miljona stanowią wychodźcy z Azji Średniej, utrzymywani na koszt Państwa, względnie międzynarodowych towarzystw filantropijnych, nie jest tak znikomo małą.

Możność oszczędzania w Grecji naogół była utrudnioną z powodu prawie że stałego stanu wojny (wojna na Bałkanach, europejska, grecko-turecka) oraz przymusowej pożyczki państwowej z roku 1922, która pobieraną była w wysokości 50% od przypadającego spadku.

Na niekorzyść wkładów oszczędnościowych wpłynęła również, jak prawie we wszystkich państwach, dewaluacja pieniądza, skutki tej ostatniej dały się dotkliwie odczuć w rozwoju idei oszczędności. Przejawy te zaliczyć obecnie można już do przeszłości, ergo rozwój kas oszczędności w Grecji, uzależniony zostaje od ogólnego dobrobytu Państwa jak również i wytężonej pracy w kierunku propagandy.

St. Lechowski.

---

chetnych. Momentem stanowczym tego odrodzenia było odkrycie kopalń w Meksyku i Peru.

Stosunek wartości metali szlachetnych do roku 1870-go był prawie jednakowy. Fakt godny zaznaczenia, że w czasach Abrahama płacono za pewną ilość srebra tyleż złota, co po upływie 7000 lat. Stosunek ten w różnych czasach wahał się pomiędzy 1:12, 1:13 lub 1:11, wreszcie 1:14, 1:15. Okazuje się, jak niewielkie były wahania w stosunku wartości złota do srebra w ciągu 7000 lat.

Od roku 1870 obraz zasadniczo się zmienia. Zaczyna się mianowicie tak silny spadek wartości srebra, jakiego świat jeszcze nie widział. Z każdym rokiem za kilogram złota można było otrzymać coraz więcej srebra. Taki upadek cen srebra wytłómaczyć sobie można odkryciem nowych kopalń, oraz zmniejszeniem się cen produkcji dzięki udoskonalonym środkom technicznym. Ruch handlowy, powstały w epoce odrodzenia, tudzież ożywione stosunki między starym i nowym światem, wywołały potrzebę zwiększenia środków obiegowych i płatniczych, pomimo tak znacznego napływu metali szlachetnych.

Weksel stał się więc czynnikiem pierwszorzędnym przy regulowaniu tranzakcyj handlowych, przyczem sposób jego użycia i forma zostały zmienione i udoskonalone. Wekslem zajęło się prawodawstwo Zjawiają się specjalne prawa, dotyczące wekslu. Więc we Francji w r. 1462 wydane zostaje rozporządzenie królewskie (ordonnance), określające warunki istnienia wekslu. W dwieście lat później, w r. 1667, nowe rozporządzenie, odnoszące się specjalnie do miasta Lyonu (Lugdunu) przewiduje akceptację weksla i protest, a w sześć lat później w r. 1673-im nowe rozporządzenie, którego twórcą był kupiec Savary, określa porządek wystawienia weksla i poddaje go pewnym formalnościom, które z weksla uczyniły organ, zastępujący pieniądze, t. j. surogat pieniędzy i zrobiły go narzędziem kredytu. Z urządzeń prawa wekslowego najpóźniej, bo dopiero w wieku 17-tym powstał indos, zwany u nas najczęściej żyrem, od greckiego giros, włoskiego giro, koło, pierścień, bowiem posiadacz wekslu, gdy go ustępuje innej osobie, tem samem wchodzi w krąg osób, odpowiedzialnych za weksel, czyli na równi z nimi weksel żyruje, albo też poręcza.

(d. c. n.).

Stefan Woyzbun.

Praca Pocztowej Kasy Oszczędności w Japonji.

Wkłady oszczędnościowe w Japonji zasadniczo mają określoną swoją granicę, wyjątek stanowią tylko pewne kategorje składających, również i ilość wydanych książeczek jest ograniczona, t. j. że więcej ponad jedną, jedna i ta sama osoba nie może posiadać. Procent od wkładów waha się od 4,8%—5,04%. Obliczanie sum procentowych oraz kapitalizację, kasy oszczędności uskuteczniają 31 marca każdego roku. Wkłady przyjmowane są w markach pocztowych, a nawet w papierach wartościowych. Zgłoszenia kolektywne Pocztowa Kasa Oszczędności załatwia w ten sposób, że wysyła ze strony swojej poborcę do domów, który podejmuje zaoszczędzone pieniądze, wystawiając odnośne pokwitowanie. Wkłady takie należą do wkładów specjalnych. Wypłaty wkładów mniej więcej w ten sam sposób są uskuteczniane jak we wszystkich kasach oszczędności

Pocztowa Kasa Oszczędności w Japonji, na rachunek swoich klijentów, zakupuje papiery procentowe, przechowuje je, odcinając kupony, sumy z nich otrzymane przelewa na rachunek klijenta, to samo czyni o ile papier zostaje wylosowany; w końcu trudni się sprzedażą papierów procentowych. Po za temi czynnościami kasa oszczędności załatwia wszelkie czynności włącznie z przelewami, które dotyczą obrotu czekowego. Naogół biorąc, działalność Pocztowej Kasy Oszczędności w Japonji w niczem prawie się nie różni od typu kas oszczędności jakie spotykamy w Europie. Propaganda polega na wzorach europejskich t. j. za pomocą broszur, ulotek, plakatów, znaczków oszczędnościowych i t. p., propaguje się ideje oszczędności.

SPRAWOZDANIE
Dyrekcji Kasy Oszczędności miasta Krakowa za rok 1925.

Wkładki wynosiły d. 1 stycznia 1925 r. na książeczkach 35,505 Zł. 370,617-77, z czego po wyłączeniu wkładek dolarowych z r. 1924 na książeczkach 19 Zł. 51,923-80, pozostało wkładek złotowych z dniem 1 stycznia 1925 r. na książeczkach 35,486 Zł. 318,693-97, w ciągu roku złożyło 7,714 stron, między temi wkładek nowych na książeczkach 2,472 Zł. 2,501,650-54, razem na książeczkach 37,958 Zł. 2,820,344-51, z tego zwrócono 3,877 stronom z umorzeniem książeczek 915 Zł. 1,572,102-42, pozostało na książeczkach 37,043 Zł. 1,248,242-09, a po doliczeniu odsetek skapitalizowanych Zł. 116,844-70, pozostaje na książeczkach 37,043 Zł. 1,365,086-79, zaś po odliczeniu wkładek podlegających waloryzacji Mp. 166,353,000—przeliczonych na złote po Mp. 1,800,000 na książeczkach 34,086 Zł. 92-42. Stan wkładek złotowych wynosić będzie 31 grudnia 1925 r. na książeczkach 2,957 Zł. 1,364,994-37.

Powyższe saldo mieści w sobie wkładki złożone po dniu 31 grudnia 1922 r., jużto w markach polskich przeliczonych na złote po Mp. 1,800,000, jużto w samych złotych od czasu wejścia w życie waluty złotowej.

Według Rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 14 maja 1924 r. dz. u. Nr. 42 podlegają waloryzacji tylko wkładki złożone do dnia 31 grudnia 1922 r. w koronach austr., a następnie w markach polskich, które przeliczone na marki polskie — jak to już wyżej podano — wynoszą na 34,086 kontach Mp. 166,353,000 równe Zł. 92-42, a po przerachowaniu (zwaloryzowaniu) według stawek skali § 2 cyt. Rozporządzenia, przedstawiają pełną waloryzację w sumie Zł. 14,668,281-85.

Na pokrycie tej pozycji posiada Kasa Oszczędności następujące fundusze, objęte bilansem za rok 1925, a mianowicie:

dotychczasową wartość bilansową wkładek podlegających waloryzacji Zł. 92-42, kwotę przeniesioną z funduszu waloryzacyjnego na rachunek tychże wkładek Zł. 2,200,187-40. Razem Zł. 2,200,279,82, która to suma stanowi 15% pełno zwaloryzowanych wkładek.

Gdy zaś do tej sumy doliczymy z r-ku „strat i zysków“ odsetki 4% za r. 1925 Zł. 88,007-48 otrzymamy stan zwaloryzowanych wkładek z dniem 31 grudnia 1925 r. Zł. 2,288,287-30.

Wkładki dolarowe wynosiły 1 stycznia 1925 r. na ks. 19 dolar. 10,022-71 = Zł. 51,923-80, w ciągu roku złożyło stron 1491 między tymi na nowe ks. 651 dolar. 233,161-64 = Zł. 1,207,752-63, razem ks. 670 dolar. 243,184-35 = Zł. 1,259,676-43, natomiast podniosło stron z umorzeniem ks. 168 dol. 105,103-02= Zł. 544,445-25 pozostaje ks. 502 dolar. 138,081-33 = Zł. 715,231-18, po dopisaniu odsetek skapitalizowanych dolar. 9,244-— = Zł. 47,864-73, razem ks. 502 dolar. 147,325-33=Zł. 763,095-91 i po dodaniu zwyżki po kursie dolarów Zł. 268,181-40. Stan wkładek dolarowych wyniesie à Zł. 7-— na ks. 502 dolar. 147,325-33=Zł. 1,031,277-31.

Gdy do wkładek złotowych wykazanych z końcem r. 1925 w sumie	Zł.	1,364,994-37
dodamy wkładki dolarowe w sumie j.w.	„	1,031,277-31
otrzymamy razem	Zł.	2,396,371-68
która to suma jest większa o roczny przyrost wkładek z odsetkami	„	2,025,653-91
ponad wkładki z d. 1 stycznia 1925 w kwocie	„	370,617-77

Wkładki na rachunkach bieżących wynoszą.

na rachunkach złotowych . . .	Zł.	49,890-04
„ „ dolarowych, dolarów 4,860-33 à Zł. 7-— = ...	„	34,022-31
Razem	Zł.	83,912-35

Wkładki na rachunki bieżące przyjmowane są tylko od zakładów i instytucyj publicznych oraz stowarzyszeń.

Fundusz waloryzacyjny dla wkładek, utworzony z nadwyżek bilansowych, jakie powstały z przerachowanych po myśli ustawy tych przedmiotów majątkowych, w których pieniądze pochodzące z wkładek zostały ulokowane, jak zaliczki na zastaw papierów publicznych, pożyczki hipoteczne i skryptowe, a w końcu papiery wartościowe — służyć ma na pokrycie zobowiązań Kasy Oszczędności z tytułu waloryzacji wkładek. Fundusz ten założony w r. 1924, został w r. 1925 ostatecznie już uzupełniony i przedstawia się jak następuje:

W r. 1924 pobrano na ten Fundusz:

nadwyżkę ze zwaloryzowanych spłat zaliczek pod zastaw pap. wart.	Zł.	87-13
nadwyżkę ze zwalor. pożyczek hipot.	„	2,103,767-87
„ „ „ „ na skrypta	„	51,658-61
prowizję od rat hipotecznych . .	„	2,333-28
tak, iż z końcem r. 1924 Fundusz ten wynosił	Zł.	2,157,836-89

do czego w r. 1925 przybywa:

pobrane gotówką uzupełnienie waloryzacji rat hip.	Zł.	528-46	
nadwyżka ze zwalor. poż. na zastaw papierów wart.	„	5,018-—	
uzupełnienie waloryzacji pożyczek hipotecznych .	„	867-97	
nadwyżka ze zwaloryzowanych papierów wart. .	„	148,380-78	Zł. 154,795-21
			Zł. 2,312,632-10

natomiast odpada:

za przeniesione na r-k wkładek . .	Zł.	2,200,187-40	
za wypłacone na koszta waloryzacji . .	„	13,267-50	Zł. 2,213,454-90
Pozostaje z d. 31 grudnia 1925 r. na Fundusz waloryzacyjny wyrównawczy			Zł. 99,167-20

W myśl ustawy przysługiwałoby Kasie Oszczędności prawo potrącenia na swoją rzecz kwoty Zł. 925,000-— jako 40% od sumy Funduszu Zł. 2,312,632-10 ale wtedy właściciele książeczek zwaloryzowanych otrzymaliby z tytułu pokrycia tylko 9-46%. Kasa Oszczędności zrzeka się jednak tego prawa i zapłaci całe 15% od pełnej waloryzacji, potrącając jedynie własne koszta Zł. 13,267-50 oraz Zł. 99,177-20 na ewentualne dalsze koszta a przedewszystkiem i głównie na Fundusz waloryzacyjny wyrównawczy dla tych wkładkujących, którzy w czasie od 1 sierpnia 1914 r. do 31 grudnia 1922 r. zrealizowali książeczki wkładkowe z dawniejszych lat pochodzące i przenieśli z nich walutę na książeczki nowe, skutkiem czego ponieśli przy waloryzacji niezawinioną stratę.

Wykazany powyżej własny majątek Kasy stanowi 12-86% kapitału wkładkowego na książeczkach.

Z przedłożonego częściowo sprawozdania okazuje się, że Kasa Oszczędności miasta Krakowa po przebyciu najcięższego okresu swojego istnienia w ciągu roku 1924 rozwinęła w roku sprawozdawczym w znaczniejszym zakresie swoją działalność, przyczem, zwłaszcza pierwsza połowa roku 1925—ze względu na ustalenie kursu złotego — przedstawia się nader korzystnie. Natomiast zachwianie się naszej waluty w drugiem półroczu roku sprawozdawczego spowodowało znaczny ubytek w dziale wkładkowym, a popłoch, jaki powstał w miesiącu sierpniu i listopadzie, przyczynił się do chwilowego powstrzymania wzrostu kapitału wkładkowego. Mimo to Kasa Oszczędności nie była zmuszoną, tak jak inne instytucje finansowe, uciekać się do pomocy rządu przy zwracaniu kapitału wkładkowego, ale sama własnemi siłami ten katastrofalny okres przetrwała, a zaufanie, jakiem się cieszy w szerokich warstwach społeczeństwa, przyczyniło się w krótkim czasie do pokrycia ubytku w kapitale wkładkowym.

Ten rozwój Kasy umożliwił Dyrekcji uregulowanie poborów służbowych urzędniczych przez wprowadzenie norm państwowych, podwyższenie wydatne poborów emerytalnych, przeprowadzenie znacznym kosztem adaptacji w nieruchomościach Kasy i t.d. Mimo to wykazać mogła Kasa Oszczędności w zamknięciu roku 1925 zysk w kwocie Zł. 76,795-26.

SPRAWOZDANIE

Kasy Oszczędności powiatu Radomskiego za rok 1926. Drugi rok działalności.

Kasa Oszczędności Powiatu Radomskiego uruchomioną została w Listopadzie 1924 r., na mocy statutu zatwierdzonego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych dn. 6 marca 1923 r.

Jak tego rodzaju instytucja była potrzebną na terenie powiatu dowodzi, że już w drugim roku swej działalności Kasa osiągnęła poważne obroty, zaspakajając usprawiedliwione potrzeby kredytowe ludności powiatu:

Obroty w 1926 roku:

1.	Styczeń	Zł.	306.278,95
2.	Luty	„	283 697,67
3.	Marzec	„	421.771,41
4.	Kwiecień	Zł	384.052,76
5.	Maj	„	406.466,83
6.	Czerwiec	„	348.817,66
7.	Lipiec	„	505.040,85
8.	Sierpień	„	463.853,99
9.	Wrzesień	„	647 6J4,12
10.	Październik	„	671.124,98
11.	Listopad	„	756.735,24
12.	Grudzień	„	733 666,42
	Ogólny obrót	Zł.	5.929.120,88

Powstanie tej instytucji wpłynęło zasadniczo na obniżenie stopy procentowej, stosowanej przy prywatnych pożyczkach w powiecie, która przy

pożyczkach pomiędzy rolnikami dochodziła do 10% miesięcznie.

Możność zaciągnięcia pożyczki w Kasie na dogodnych warunkach przy prawnej stopie procentowej — lichwę prywatną ukróciło w zupełności.

Rozwijając w myśl naszego zadania propagandę oszczędności, tego podstawowego czynnika zamożności narodu, mieliśmy na celu rozbudzenie w społeczeństwie, zniechęconem czasami dewaluacji, chęci do oszczędzania.

W tym celu staraliśmy się dotrzeć naszemi ogłoszeniami, ulotkami i odnośnymi drukami propagującymi oszczędność i korzyści z niej płynące— do wszystkich sfer naszego rejonu, prosząc przytem o korzystanie z usług naszej instytucji.

Nasza działalność propagandy oszczędnościowej wydała pomyślny rezultat. Zamykając rok sprawozdawczy Kasa posiada 1512 rachunhów wkładowych na ogólną sumę Zł. 284.792,32.

Kredyt redyskontowy Kasa posiada w Banku Gospodarstwa Krajowego w sumie Zł. 30.000 — i w Polskim Banku Komunalnym Zł. 20 000.

Wysokość pożyczek w roku sprawozdawczym była następująca:

po Zł.	100	pożyczek	237
„ „	150	„	316
„ „	200	„	416
„ „	250	„	241
„ „	300	„	240
„ „	350	„	45
„ „	400	„	130
„ „	500	„	126
„ „	600	„	25
„ „	700	„	17
„ „	800	„	8
„ „	1000	„	34
„ „	1500	„	3
„ „	2000	„	4
„ „	3000	„	1
odmówiono		„	43
Ogółem pożyczek			1886

Klasyfikacja pożyczek jest następująca:

Pożyczki gotówkowe . . .	1733
„ nawozami sztucznymi .	107
„ maszynami rolniczemi .	3
Odmówiono pożyczek . . .	43
	1886

Pożyczki gotówkowe udzielane były z terminem płatności dwa do trzech miesięcy, pożyczki nawozowe zbożowe i inne na 3 do 6-ciu miesięcy.

W czasie sprawozdawczym Zarząd odbył 12 posiedzeń, załatwiając sprawy bieżące, jak również przyjmując miesięczne sprawozdania Dyrektora o biegu interesów Kasy.

Komitet Dyskontowy odbył 57 posiedzeń, na których rozpatrzono w roku sprawozdawczym ogółem 1886 podań pożyczkowych.

Bilans na 31 grudnia 1926 r. zamyka się sumą Zł. 537.039,75, czysty zysk za ten rok wynosi Zł. 27.064.28.

Pozostałość wkładów w d. 1 stycznia 1926 r.	Zł. 114.680.67
Wpłacono w roku 1926	„ 563.613,06
Razem	Zł. 677 293,73
Podniesiono w roku 1926	„ 392.501,41
Pozostałość na dzień 1 stycznia 1927 r.	Zł. 284.792,32

Z poszczególnych zestawień rachunkow, zwróciliśmy uwagę na rachunek złożonych wkładów, które najbardziej nas obchodzą i na tem miejscu stwierdzić wypada, że pomimo kryzysu wewnętrznego w Państwie, z dniem każdym daje się zauważyć zwiększenie ilości wkładów, które same za siebie przemawiają, że pierwsze lody przełamane zostały i coraz to bardziej zaczynamy rozumieć, że przez oszczędzanie nie tylko dla siebie stwarzamy lepsze jutro, ale zwolna podnosimy drobnemi oszczędnościami zrujnowany i zubożały dewaluacją pieniądza, ogólny dobrobyt Państwa.

SPRAWOZDANIE OGÓLNE
Kasy Oszczędności Powiatu Piotrkowskiego
z pierwszego okresu działalności, za czas od 1.X 1925 roku do 31.XII 1926 roku.

Na skutek wniosku nagłego p. Władysława Fijałkowskiego, podpisanego przez: pp. W. Fijałkowskiego, J. Sztuka, A Fajksa, J. Konopkę, J. Sudrę, A. Tokarczyka, S. Makówkę, A. Śmiałkowskiego, Sejmik Powiatu Piotrkowskiego na plenarnem posiedzeniu, odbytem w d. 23 stycznia 1925 r. uchwalił uruchomienie Kasy Oszczędności Powiatu Piotrkowskiego.

Aktu poświęcenia dokonał ks. prałat Jasiński, wygłaszając okolicznościowe przemówienie.

Zarząd Kasy wychodząc z założenia, że oszczędność jest jedyną drogą do wyjścia z tych kłopotów i klęsk w jakie pogrążyła nas wojna i, że tylko w atmosferze racjonalnej oszczędności, mogą się rozwijać wszelkie poczynania społeczeństwa, państwa i poszczególnych jednostek w każdej dziedzinie życia, przedewszystkiem starał się dział wkładek oszczędnościowych jak najlepiej zorganizować, aby ogół do składania oszczędności zachęcić.

To też mimo, że w naszych stosunkach gdzie z powodu wojny i długotrwałej inflacji zatracona została po części sama tradycja i przyzwyczajenie do gromadzenia zasobów w instytucjach oszczędnościowych, to jednak, Kasa zgromadziła w pierwszych dwóch miesiącach swojej egzystencji t. j. pod koniec listopada 1925 roku wkładek na książeczkach oszczędnościowych Zł. 23,534 gr. 70, innych wkładek Zł. 10,000.

W następnych miesiącach, pomimo, że w grudniu 1925 r rozpoczął się spadek złotego doprowadzając kurs tegoż do 6,50 i wyżej za dolara,

a w miesiącu kwietniu 1926 r. do 9, wkładki powoli ale systematycznie wzrastały i pod koniec kwietnia 1926 roku, kasa posiadała wkładek oszczędnościowych na książeczkach Zł. 52,290 gr. 11, innych wkładek Zł. 18.354 gr. 96.

Gdy jednak kurs złotego w maju i czerwcu 1926 r. w dalszym ciągu zaczął się obniżać, wahając się pomiędzy 10 a 11 złotych za dolara nietylko saldo wkładek się nie powiększyło lecz nastąpiło wycofywanie dawniej złożonych wkładek.

Dalszy wzrost wkładek rozpoczął się w sierpniu 1926 r. co przypisać należy temu, że kurs złotego od tego czasu nie podlegał silniejszem wahaniom, a co miało ten skutek, że na dzień 31 grudnia 1926 r. Kasa posiadała wkładek na 220 książeczkach oszczędnościowych przy uruchomieniu 52 skarbonek oszczędnościowych Zł. 71,928 gr. 11 innych wkładek Zł. 14,858 gr. 30, na rachunkach bieżących Zł. 18.252 gr. 35 czyli razem wszystkich wkładek na Zł. 105,038 gr. 76.

Jak widać z powyższego sprawozdania przeciętny wpływ wkładek był największy w październiku i listopadzie 1925 r., to jest w czasie gdy spadek złotego, który już wówczas był zapoczątkowanym, ale zbytnio nie dawał się odczuwać, słabszym gdy złoty podlegał silniejszem wahaniom, a wpływ wkładek zupełnie ustał, gdy kurs złotego stale obniżać się zaczął, z czego wniosek, że bez utrzymania stałego kursu złotego, wogóle nie jest do pomyślenia praca twórcza nad gromadzeniem i organizacją wkładów oszczędnościowych, bez których, jako rodzimego kapitału, życie gospodarcze nie może się rozwijać.

Ze względu, że zasadniczą cechą rozpowszechnionego obecnie systemu oszczędności jest dowolność w stosunku do terminów, oraz możności wycofania każdej chwili z instytucji kredytowej złożonych wkładów kasa nasza posiadane kapitały lokowała w ten sposób, aby móc na każde żądanie wierzyciela zwrócić — bez — zwłoki — jego wkład, to też, pomieszczone w kasie pieniądze, bądź to na książeczki oszczędnościowe bądź na rachunki bieżące i lokaty, z krótkim lub dłuższym terminem wymówienia, lokowane były przez kasę w materjale płynnym, umożliwiającym kasie wypłatę kapitału, w chwili kiedy żądanie zwrotu wkładu nastąpi.

Takim materjałem były weksle krótkoterminowe na które kasa wydawała pożyczki drobnemu rolnictwu to jest tej sferze, dla której korzystanie z kredytów w wielkich bankach jest niedostępnem a, że materjałem bezwzględnie płynnym świadczy fakt, że na wydanych 2153 pożyczek na sumę zł. 602,514 gr. 98 z których 1415 pożyczek na sumę Zł. 426,888 gr. 38 zostało w okresie sprawozdawczym spłaconych, mimo, że kasa z zasady nie prolongowała weksli żądając kategorycznie płacenia takowych w terminie gotówką, a to ze względu, jak powyżej wspomniano, aby stale posiadać w portfelu płynny materjał wekslowy, to jednak tylko w dwóch wypadkach kasa zmuszona była dochodzić swojej należności w łącznej sumie Zł. 800— na drodze sądowej i to, zarówno w jednym jak i w drugim wypadku weksle te nie dotyczyły drobnych rolników, lecz mieszkańców jednego z okolicznych miasteczek.

Zarząd kasy, licząc się z tem, że poza czynnościami polegającemi na zbieraniu oszczędności i lokowaniu takowych w krótkoterminowych wekslach, kasa ma jeszcze jedno bardzo poważne zadanie do spełnienia, mianowicie, dostarczenia rolnikom pożyczek długoterminowych inwestycyjnych, czyni obecnie starania w Bankach Państwowych, o uzyskaniu kredytów na ten cel. Również Zarząd Kasy na posiedzeniu, które odbyło się w dniu 16 listopada 1926 roku, postanowił zwrócić się do Sejmiku Powiatowego w Piotrkowie z prośbą o powiększenie kapitału zakładowego kasy o Zł. 35,000= czyli do wysokości Zł. 100,000.

Prośbę Zarządu kasy, Sejmik Powiatu Piotrkowskiego uwzględnił i na posiedzeniu, które odbyło się w dniu 6 grudnia 1926 roku jednomyślnie uchwalił podwyższyć kapitał zakładowy Kasy do wysokości 100,000 Zł. Uzyskana na powiększenie kapitału zakładowego suma Zł. 35,000 umożliwi Kasie wydatniejsze zasilenie rolnictwa kredytem, którego brak wieś w dalszym ciągu dotkliwie odczuwa.

W okresie sprawozdawczym Zarząd odbył 68 posiedzeń, na których były załatwiane sprawy bieżące kasy, oraz rozpatrzone 3042 podania o pożyczki, z których 2153 załatwiono przychylnie.

O działalności kasy w pierwszym okresie jej istnienia, oraz o jej wartości, jako czynnika w życiu gospodarczem tutejszego powiatu świadczą najlepiej cyfry, w ogólnych obrotach i bilansie Kasy uwidocznione, a do njniejszego sprawozdania dołączone.

Ogólny obrót ze wszystkich operacyj Kasy za rok 1925/6 wynosił:
Zł. 2,888,933 gr. 96.

a mianowicie:

Przychód kasy	Zł. 1,363,135-94	
Rozchód kasy	Zł. 1,360,417-98	Zł. 2.717-96
Debet rachunków stanu czynnego	Zł. 956,854-78	
„ „ „ biernego	Zł. 504,894-24	Zł. 1,441,749-02
Credit „ „ czynnego	Zł. 728,974-36	
„ „ „ biernego	Zł. 715,492-62	Zł. 1,444,466-98
Razem		Zł. 2,888,933-96

Sprawozdanie Kasy Oszczędności Powiatu Lubelskiego za miesiąc Luty 1927 r.

Miesięczny bilans Kasy Oszczędności zamyka się sumą Zł. 280.128,65. Z główniejszych pozycji na uwagę zasługują: wkładki na książeczkach oszczędnościowych Zł. 106.880,40, redyskonto weksli 49.020,—, wkładki na rachunkach bieżących Zł. 24.086,43. Zysk za 1926 r. — Zł. 796,70. Przy kapitale zakładowym Zł. 6000 danym przez Sejmik powiatu Lubelskiego, Kasa Oszczędności, z poszczególnych tych zestawień jak widać, robi duże postępy, o czem świadczą same wkładki na książeczkach oszczędnościowych, które przekraczają 100 tysięcy złotych. Niewielka to coprawda kwota, miejmy jednak nadzieję, że przy sprężyście prowadzonej propagandzie, Kasa Oszczędności powiatu Lubelskiego wkrótce osiągnie te same rezultaty do których doszły inne powiatowe kasy.

KRONIKA GOSPODARCZA i SKARBOWA

Statut „Biura Zjazdów Instytucyj Oszczędnościowych w Polsce“

zarejestrowany został dn. 23.II 1927 r. pod Nr. 77 rejestru stowarzyszeń i związków w Komisarjacie Rządu na m. st. Warszawę.

Termin Zjazdu Organizacyjnego Biura projektowany jest na 15 maja r. b. Zmiana wprowadzona do § 10-go ustala wysokość składki członkowskiej na 25 zł. od każdych rozpoczętych 100,000 wkładów oszczędnościowych z zastrzeżeniem, że najniższy wymiar składki wynosić może 25 zł., najwyższy zaś—500 zł. rocznie. Statut ten podaliśmy w № 36 „Oszczędności“ z 1926 roku.

Do Klijentów Wydziału Kredytowego Pocztowej Kasy Oszczędności.

Niektóre osoby i firmy, korzystające z kredytu P. K. O nie przestrzegają ściśle terminów płatności weksli, lekceważąc akty sporządzanych protestów. Z uwagi na to, jakoteż celem przyczynienia się do uzdrowienia nienormalnych stosunków płatniczych w kraju, Wydział Kredytowy P. K. O. podaje do wiadomości, że poczynając od 1.IV.1927 r. wykazy niepunktualnych płatników, dopuszczających weksle do protestu, przesyłane będą Biuru Informacyjno kredytowemu „Wywiad“ w Łodzi, znajdującemu się pod protektoratem i kontrolą Związku Banków w Polsce, celem opublikowania w biuletynie protestów wekslowych.

W związku z tem, w celu uniknięcia przez pp. Klijentów ujemnych następstw protestu weksli—Wydział Kredytowy uważa za niezbędne zwrócić uwagę swych klijentów na często powtarzające się w praktyce nieporozumienia, spowodowane tem, że niektórzy dłużnicy, otrzymując promesę prolongacyjną P. K. O. uważają sprawę za zasadniczo załatwioną na dalszy okres i nie liczą się z terminem obowiązującym poprzednio.

Stanowisko tych klijentów jest bezwzględnie **mylne,** albowiem wysłanie przez P. K. O. promesy prolongacyjnej, lub też ustne oświadczenie o gotowości zaprolongowania udzielonego kredytu, nie jest równoznaczne z ostatecznem zawarciem umowy prolongacyjnej.

Prolongatę uważa się za obowiązującą obydwie strony **dopiero** po wykonaniu przez klijenta wszystkich warunków postawionych w promesie, (jako to: złożenie nowych weksli, zapłacenie odsetek za następny okres prolongacyjny z góry, części kapitału i t. p.) co winno nastąpić **najpóźniej** następnego dnia po terminie płatności weksla; w przeciwnym razie weksel ten będzie bezwzględnie zaprotestowany. W interesie zatem klijentów leży zgłaszanie się o prolongatę conajmniej na **dwa tygodnie przed** terminem płatności.

Jednocześnie zaznacza P. K. O., że obecnie nie przyjmuje weksli z klauzulą.

Zniżka stopy procentowej.

Dążeniem Rządu jest obniżenie w dalszym ciągu stopy procentowej, której wysokość dotychczasowa hamuje życie gospodarcze i podraża koszta produkcji i wymiany.

Obniżona została rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej ustawowa stopa procentowa z 15% na 10% w stosunku rocznym. Rozporządzenie to nie dotyczy odsetek umownych, lecz tylko odsetek prawnych t. j. takich, które należą się z prawa wierzycielowi na wypadek zwłoki ze strony dłużnika, gdy nie było specjalnej umowy o procenty zwłoki, dalej procenty przy odszkodowaniach za wyrządzone szkody i t. p.

Na Radę Ministrów wniesiony został projekt rozporządzenia Prezydenta Rz. P. która ustali sposób uregulowania stopy procentowej wogóle w stosunkach kredytowych

Bank Polski ma zamiar w dalszym ciągu obniżyć stopę procentową od udzielanych kredytów o $^1/_2$%. W związku z tem Ministerstwo Skarbu przygotowuje rozporządzenie obniżające bankową stopę procentową od udzielanych kredytów do 14% w stosunku rocznym, która to stopa ma być maksymalną. Rozporządzenie to obowiązywać ma od 11 marca b. r.

Kursy pożyczek dla Polski w Nowym Yorku

W ubiegłym tygodniu kształtowały się następujące kursy pożyczek amerykańskich dla Polski na giełdzie nowojorskiej. 6% pożyczka dolarowa z roku 1920 najwyższy kurs $82^1/_4$, najniższy 81, ultimo $81^1/_2$. Obrót w ciągu tygodnia 55.000 dolarów. 8% pożyczka amortyzacyjna z roku 1925 (Dillona) kurs najwyższy 56, najniższy 94,5/8, ultimo 95,7/8, obrót w ciągu tygodnia 465.000.

BILANS POCZTOWEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI

STAN CZYNNY — **na dzień 1 stycznia 1927 r.** — STAN BIERNY

1	Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim		42.701 286.99	1	Wkłady czekowe		104.196.170.78
2	Należności w Urzędach Pocztowych		10.628.856.89	2	Wkłady oszczędnościowe		24.639.515.18
3	Papiery wartościowe własne		36 954.808.43	3	Przekazy niezrealizowane		20.787.809.84
4	Papiery wartościowe funduszu emerytalnego		544.549.88	4	Wierzyciele		8.307.093.01
5	Pożyczki wekslowe		22.647.592 02	5	Sumy przechodnie:		
6	Pożyczki na zastaw papierów wartościowych		2.865.164.71		a) rozliczenia międzyokresowe	6.225.541.44	
7	Dłużnicy		31.581.730.58		b) Generalna Dyr. Poczt i Telegr.	3.167.333.—	
8	Sumy przechodnie:				c) inne	290.578 61	9 683.453.05
	a) rozliczenia międzyokresowe	532.800.24		6	Długi hipoteczne		174.166.83
	b) inne	755.925.99	1.288.726 23	7	Fundusz amortyzacyjny		951.134.99
9	Zaliczki		484.711.38	8	Fundusz emerytalny		611.519 50
10	Drukarnia		343.054.56	9	Rezerwa za świadczenia Zarządu P. i T.		2.000.000.—
11	Ruchomości		1.118 082.40	10	Fundusz zapasowy		2.159.539.—
12	Nieruchomości		22 729.202.86	11	Nadwyżka bilansowa		377 364.75
			173.887.766.93				173.887.766.93

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW

STRATY — **za rok 1926.** — ZYSKI

1	Wydatki administracyjne:			1	Dochody z obrotu czekowego:		
	a) osobowe	5.411.063.67			a) prowizja	474.006.85	
	b) rzeczowe	1.204.421.39	6.615.485.06		b) należność manipulacyjna	506.815.55	
2	Procenty od wkładów:				c) opłaty za druki i inne	509.437.84	1.490.260.24
	a) czekowych	456.204.67		2	Prowizja:		
	b) oszczędnościowych	1.451.599.43	1 907.804.10		a) inkasowa	454.221.89	
3	Przydział do funduszu amortyz. nieruch. i ruchom.		560.315.20		b) depozytowa	116.586.92	
4	Odpis wątpliwych wierzytelności		237.414.88		c) zleceniowa	50.994.06	621.802.87
5	Różne		174.184.79	3	Odsetki od pożyczek wekslowych		2.638.571.88
6	Przydział do rezerwy za świadczenia Zarządu P i T.		2.000 000 —	4	Odsetki od pożyczek na zastaw pap. wart.		496.454.90
7	Nadwyżka bilansowa		377.364.75	5	Odsetki od papierów wart. własnych		2.994.737.93
				6	Różne inne odsetki		1.279.687.95
				7	Zysk na kursie papierów wart. własnych		879.404.84
				8	Dochód z nieruchomości		1.319.257.23
				9	Różne		152.390.94
			11.872.568.78				11.872.568.78

Prezes
Pocztowej Kasy Oszczędności
(—) **SCHMIDT.**

Komisja Rewizyjna:
Przewodniczący: (—) **ST. LIPIŃSKI**
Członkowie. (—) **D-r DUBIEŃSKI**
(—) **JAN FIUT**
(—) **D-r JÓZEF KULIKOWSKI**
(—) **MICHAŁ SCHNEIDER**

Dyrektor
Centralnej Księgowości
(—) **W. GÓRA.**

Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, Śto-Krzyska 13, tel. 238-79.	Prenumerata wraz z przesyłką pocztową:	Ceny ogłoszeń:
Konto czekowe P. K. O. № 92.	Rocznie . . . 32 zł. Kwartalnie . . . 8 „ Miesięcznie . . 3 „	1/1 strona 300 zł. 1/2 strony 150 zł. 1/4 strony 100 zł. Drobne: 30 groszy za wiersz jednołamowy. Kolumna ogłoszeń liczy 4 łamy.

Prosimy o wpłacanie prenumeraty za 1927 rok, na konto czekowe Administracji czasopisma „Oszczędność" w P. K. O. № 92.

Redakcja i Administracja czynne codziennie, prócz świąt i niedziel w godz. od 10 do 12 i od 5 do 7 po poł.

Redaktor: LUCJUSZ DURA. Wydawca: **„Oszczędność" S-ka Wydawnicza.**

Druk Jana Górnickiego Nowy-Świat № 57. Tel. 152-16.